

Bijlage 5: Drukfactoren per Natura 2000-gebied

Wat zijn drukfactoren?

Om de natuur goed te beschermen, herstellen en ontwikkelen, is inzicht nodig in de processen die het ecosysteem sturen. Immers, worden deze processen verstoord, dan kan dat de natuurwaarden aantasten. Wanneer dit gebeurt is er sprake van een knelpunt, ook wel een drukfactor op het gebied genoemd. Een drukfactor is een ander proces met een (negatieve) impact op het lange termijn duurzaam voorkomen van een soort of habitatype (WUR, 2024¹)

Wat zijn passende maatregelen, met waar nuttig zones, voor het verminderen van drukfactoren?

Om drukfactoren aan te pakken, zijn maatregelen nodig. Dit zijn fysieke acties of het opleggen van beperkingen van activiteiten om leefgebieden en soorten binnen Natura 2000 te behouden, te herstellen of te verbeteren, zodat de natuur zich kan herstellen en in een gunstige staat komt en/of blijft. Voor het behalen van de natuurdoelen in Natura 2000-gebied kunnen maatregelen onderverdeeld worden in twee categorieën: “brongerichte” en “effectgerichte” maatregelen. Effectgerichte maatregelen richten zich op het verzachten (mitigeren) of herstellen van de gevolgen van drukfactoren, deze maatregelen worden binnen de Natura 2000-gebieden genomen en staan beschreven in de Natura 2000-beheerplannen. Brongerichte maatregelen zijn gericht op het aanpakken van de oorzaak van de drukfactor, deze maatregelen kunnen zowel binnen als buiten de Natura 2000-gebieden genomen worden. Binnen de Natura 2000-gebieden kan het hierbij, bijvoorbeeld, gaan om het afzetten van een deel van het Natura 2000-gebied tijdens het broedseizoen. Buiten het Natura 2000-gebied kan het bijvoorbeeld zinvol zijn om de “bron” van invasieve exoten te bestrijden, zodat deze niet meer zomaar het Natura 2000-gebied in waaien. Voor sommige brongerichte maatregelen kan het nuttig en zinvol zijn om hier een zone aan te koppelen, bijvoorbeeld een zone waarbinnen invasieve exoten intensiever beheerd worden ten gunste van het aangelegde Natura 2000-gebied. In de tabellen hieronder wordt een opsomming van de meest relevante drukfactoren per Natura 2000-gebied gegeven waarvoor maatregelen buiten de Natura 2000-gebieden nodig zijn.

Drukfactoren per Natura 2000-gebied en cyclische aanscherping

De verschillende drukfactoren die per Natura 2000-gebied spelen zijn afkomstig uit de in 2021-2023 opgestelde natuurdoelanalyses. Hierbij is het goed te vermelden dat de natuurdoelanalyses, naar verwachting, in de toekomst cyclisch aangescherpt gaan worden en onderdeel worden van de landelijke systematiek van de Natura 2000-beheerplannen. Hierdoor kunnen aanvullende / opkomende drukfactoren en maatregelen bijtijds worden geïdentificeerd. De noodzaak van het wegnemen van drukfactoren, nu en in de toekomst, is dat het nemen van herstelmaatregelen maar kort effect heeft als de bron van de drukfactoren niet worden weggenomen.

Leeswijzer tabel met drukfactoren

In onderstaande tabellen zijn de meest relevante drukfactoren weergegeven waarvoor maatregelen (met effect) buiten de Natura 2000-gebieden nodig zijn. Hierbij is goed te vermelden dat bijvoorbeeld de drukfactor verzuring en vermisting (als gevolg van stikstof) in meerdere gebieden speelt, echter verschillen de (bron)maatregelen die we hiervoor kunnen nemen per gebied. Voor alle Natura 2000-

¹ Bron: Standaardlijsten drukfactoren en maatregelen (2024) – WUR - [WOT-technical report 256](#).

gebieden waar de drukfactor stikstof verminderd moet worden, is het noodzakelijk dat er generieke stikstofreductie gaat plaatsvinden in onze provincie. Daarbovenop is het bij twee Natura 2000-gebieden noodzakelijk en zinvol om ook iets in de directe omgeving van deze gebieden te doen, namelijk bij Nieuwkoopse Plassen & De Haeck en Lingegebied & Diefdijk-Zuid.

Daarnaast is het goed om te vermelden dat in de lijst met drukfactoren geen volgorde van belangrijkheid zit in de drukfactoren die het meeste negatieve impact hebben op de natuurdoelen. Uiteindelijk moeten alle drukfactoren worden verminderen om het ecosysteem in het Natura 2000-gebied weer op gang te krijgen en/of te houden.

Kerngebied Kust en Duinen		
Natura 2000-gebied	ZH-PLG deelgebied	Drukfactoren waarvoor maatregelen (met effect) buiten het N2000-gebied nodig zijn
Kennemerland-Zuid	Duin en Bollenstreek	• Grondwaterkwantiteit is onvoldoende • Exoten (invasieve exoten die bestaande soorten wegconcurreren) • Onvoldoende dynamiek (verstuiving van zand en winddynamiek) • Verstoring door (verwachte) recreatiedruk • Verzuuring en vermesting (stikstof)
Coepelduynen	Duin, Horst en Weide	• Onvoldoende dynamiek (verstuiving van zand en winddynamiek) • Exoten (invasieve exoten die bestaande soorten wegconcurreren) • (Grond)waterkwantiteit is onvoldoende • Verstoring door (verwachte) recreatiedruk • Verzuuring en vermesting (stikstof)
Meijndel & Berkheide	Duin, Horst en Weide	• Grondwaterkwantiteit is onvoldoende • Exoten (invasieve exoten die bestaande soorten wegconcurreren) • Onvoldoende dynamiek (verstuiving van zand en winddynamiek) • Verstoring door (verwachte) recreatiedruk • Verzuuring en vermesting (stikstof)
Westduinpark & Wapendal	Duin, Horst en Weide	• Exoten (invasieve exoten die bestaande soorten wegconcurreren) • Onvoldoende dynamiek (verstuiving van zand en winddynamiek) • (Grond)waterkwaliteit is onvoldoende • Verstoring door (verwachte) recreatiedruk • Verzuuring en vermesting (stikstof)
Solleveld & Kapittelduinen	Westland	• Grondwaterkwaliteit is onvoldoende • Grondwaterkwantiteit is onvoldoende • Onvoldoende dynamiek (verstuiving van zand en winddynamiek) • Verstoring door (verwachte) recreatiedruk • Verzuuring en vermesting (stikstof) • Exoten (invasieve exoten die bestaande soorten wegconcurreren)

Natura 2000-gebied	ZH-PLG deelgebied	Drukfactoren waarvoor maatregelen (met effect) buiten het N2000-gebied nodig zijn
Voordelta	Voorne Putten, Goeree Overflakkee	• Beheer sluit niet aan op gewenste natuurwaarden
Oude Maas	IJsselmonde, Hoeksche Waard, Voorne Putten	• Te klein areaal / leefgebied • Te weinig connectiviteit (versnippering) • Exoten (invasieve exoten die bestaande soorten wegconcurreren)
Haringvliet	Goeree Overflakkee, Hoeksche Waard, Voorne Putten	• Onvoldoende dynamiek (onvoldoende getijdewerking) • Exoten (invasieve exoten die bestaande soorten wegconcurreren) • Verstoring door jacht
Hollands Diep	Hoeksche Waard	• Exoten (invasieve exoten die bestaande soorten wegconcurreren) • Onvoldoende dynamiek (onvoldoende getijdewerking) • Te klein areaal / leefgebied voor soorten • Te weinig connectiviteit (versnippering)
Biesbosch	Eiland van Dordt	• Commerciële honingbij (concurrentie met wilde honingbij) • Exoten (invasieve exoten die bestaande soorten wegconcurreren) • Onvoldoende dynamiek (onvoldoende getijdewerking) • Te klein areaal / leefgebied
Krammer-Volkerak	Goeree Overflakkee	• Grondwaterkwaliteit is onvoldoende • Onvoldoende dynamiek (onvoldoende getijdewerking) • Exoten (invasieve exoten die bestaande soorten wegconcurreren) • Verstoring door recreatie (sportvisserij)
Voornes Duin	Voorne Putten	• Grondwaterkwantiteit is onvoldoende • Exoten (invasieve exoten die bestaande soorten wegconcurreren) • Onvoldoende dynamiek (verstuiving van zand) • Onvoldoende diversiteit / te klein areaal • Verstoring door (verwachte) recreatiedruk • Verzuring en vermesting (stikstof)
Duinen Goeree & Kwade Hoek	Goeree Overflakkee	• Onvoldoende dynamiek (verstuiving van zand) • Exoten (invasieve exoten die bestaande soorten wegconcurreren) • (Grond)waterkwantiteit is onvoldoende • Verstoring door (verwachte) recreatiedruk • Verzuring en vermesting (stikstof)
Grevelingen	Goeree Overflakkee	• Onvoldoende dynamiek (onvoldoende getijdewerking en verstuiving van zand) • Te klein areaal / leefgebied
Oudeland van Strijen	Hoeksche Waard	• Verstoring door jacht

Kerngebied Veenweiden

Natura 2000-gebied	ZH-PLG deelgebied	Drukfactoren waarvoor maatregelen (met effect) buiten het N2000-gebied nodig zijn
--------------------	----------------------	---

Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	Nieuwkoopse Plassen en Omgeving	• Waterkwaliteit is onvoldoende • Wegzijing/verdroging • Te klein areaal / leefgebied • Verzuring en vermesting (stikstof)
Boezems Kinderdijk	Alblasserwaard	• Overbegrazing (ganzen) • Verstoring door (verwachte) recreatiedruk
De Wilck	Groene Hart Noord	• Te klein areaal / leefgebied
Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein	Nieuwkoopse Plassen en Omgeving	• Grondwaterkwaliteit is onvoldoende • Grondwaterkwantiteit is onvoldoende • Te klein areaal / leefgebied voor verschillende habitattypen • Te weinig connectiviteit (versnippering) • Exoten (rivierkreeft, niet op te lossen in zonering)
Lingegebied & Diefdijk Zuid	Alblasserwaard	• Waterkwaliteit is onvoldoende (eutrofiering) • Grondwaterkwantiteit is onvoldoende (verdroging) • Onvoldoende dynamiek (rivierdynamiek/overstroming) • Verzuring en vermesting (stikstof)
Donkse Laagten	Alblasserwaard	Op dit moment niet van toepassing